

Οικονομικές δυσκολίες σε νοικοκυριά στην ΕΕ κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

Μαρία Ηλιοφώτου και Νικολέττα Πασιουρτίδου

Παρά τα πρωτοφανή μέτρα στήριξης που εφαρμόστηκαν στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον μετριασμό των οικονομικών επιπτώσεων της κρίσης του COVID-19, υπάρχουν ενδείξεις από μικροδεδομένα ότι τα νοικοκυριά υπέστησαν αυξημένες οικονομικές δυσκολίες κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Το άρθρο διερευνά τους παράγοντες που σχετίζονται με οικονομικές δυσκολίες σε νοικοκυριά στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με τη χρήση στοιχείων από την Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης (EU-SILC). Εξετάζονται διαφορετικοί δείκτες που αντανακλούν οικονομικές δυσκολίες οι οποίοι βασίζονται στις υποκειμενικές απόψεις των νοικοκυριών. Αναλύονται μεταβλητές που αποτυπώνουν ευθέως οικονομικές δυσκολίες, δηλαδή μείωση του καθαρού εισοδήματος του νοικοκυριού την περίοδο 2020 – 2021 και απώλεια εισοδήματος το 2020 που αποδίδεται ειδικά στην κρίση COVID-19 από το νοικοκυριό. Αναλύονται επίσης και άλλοι δείκτες που αντικατοπτρίζουν οικονομικές δυσκολίες στα νοικοκυριά, όπως οι καθυστερήσεις στην πληρωμή σημαντικών εξόδων που αφορούν την κύρια κατοικία, π.χ. ενοίκιο ή δόση στεγαστικού δανείου. Εκτιμώνται οι επιπτώσεις δημογραφικών και κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών στην πιθανότητα του νοικοκυριού να έχει βιώσει οικονομικές δυσκολίες.

Η ανάλυση δείχνει ότι το προφίλ απασχόλησης των μελών του νοικοκυριού αποτελεί βασικό παράγοντα που επηρεάζει την πιθανότητα οικονομικών δυσκολιών. Τα νοικοκυριά ήταν πιο πιθανό να αντιμετωπίσουν οικονομικές δυσκολίες κατά τη διάρκεια της πανδημικής κρίσης εάν ορισμένα από τα μέλη τους παρουσίαζαν οποιοδήποτε από τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: άνεργοι, αυτοαπασχολούμενοι, απασχολούμενοι στον τομέα δραστηριοτήτων παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης, ή εργαζόμενοι στην παροχή υπηρεσιών ή ως πωλητές. Επιπλέον, τα νοικοκυριά εργάσιμης ηλικίας ήταν περισσότερο εκτεθειμένα στις δυσμενείς οικονομικές επιπτώσεις της κρίσης του COVID-19 σε σχέση με ηλικιωμένα νοικοκυριά. Τα νοικοκυριά με μεταναστευτικό υπόβαθρο, τα πολυάριθμα νοικοκυριά και εκείνα με προβλήματα υγείας παρουσίασαν αυξημένη πιθανότητα οικονομικών δυσκολιών. Ανάμεσα σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Κύπρος και, σε μικρότερο βαθμό, η Ελλάδα, η Ρουμανία, η Βουλγαρία και η Μάλτα αναδείχθηκαν ως οι πιο ευάλωτες στην κρίση της πανδημίας.